

in priljubljenih tržanov piše. Res pa je, da je odbor sklenil, dati dolg intabulirati pri tistih dolžnikih, katerim le na poroštvo dati ni varno. Tudi ta pravila ali postave niso nikjer pisana, da mora vsak dobiti posojilo, kateri za to prosijo. Dobi le tisti, kateri je sam dober posestnik ali vsaj njegov porok; na ta način so tudi vrli trojički doktor posojilo dobili, akoravno sami še posestnik niso. Pri njih se seveda posojilnica ne more dati intabulirati, zatoraj naj raje z njih modrimi številkami v „Gospodarju“ za bregom ostanejo...

Iz Polenškaka. Dragi „Štajerc“, farani iz Polenškaka Te uljudno prosimo, pošli našemu župniku g. Podplatniku eno pridigo in sv. Eyan-gelij, ker mi od njega skozi celo leto raz priž-nice družega ne slišimo, kakor to, da vsi tisti, kateri „slabe“ časnike berejo in kateri niso Brenciča volili, so sami „brezverci“, „krivoverci“, da nikdo od njih ne bode izveličan, preje tudi vsak, celo najhujši nečistnik itd. No, to je lep nauk zlasti za našega mežnerja Bukovega To-neta, ker ta še na cesti ne pusti deklet pri miru... Pa svet naj izve še par stvari od na-šega g. Podplatnika! Pred kratkem umrla sta pri nas en otrok in ena ženska in se jima ni pustilo zvoniti ter ne jame žegnati, ako ravno je bila kristijanka in sirota že več let v bolnišnički postelji. Tudi maše ni hotel Podplatnik služiti za pokojnico. Ko je prišla neka ženska v farovž in prosila, da bi plačala mašo za po-kojno, zakričal je fajmošter: Ti za tvojo po-kojno mater mašo plačaj, ne pa za druge; za toto ne bom maševal!... Dragi „Štajerc“, pro-simo Te tudi, pusti natisniti eno svojo številko na najmočnejšo volovsko kožo in jo pošli žup-niku, da nas ne bode vsako nedeljo nadlegoval, da so časniki „preslabi“... Dalje prihodnjč.

Iz Ljutomera. Paglavca iz ljutomerske oko-lice piše v „Narodnem listu“ z dne 23. no-vembra t. l., da gostilničar „zum Steirerhof“ gospod Stermann v svoji gostilni kleje in ogo-varja kmete. Vse to ni res. Res pa je, da tje zahaja veliko kmetov in gospodov, da se tam dobi dobra kapljica in dobro postreže z jedili.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dragi mi „Šta-jerc“! Mnogo in veliko lepega mi veš povedati vsaki teden. Prav hvaležen sem ti. Čitat vedno rad, ako ravno to ni vsem gospodičem, posebno tem tam zgoraj v farovžu, po volji. Kakor bi bila strela udarila, se je splašilo, ko je prišel Tvoj članek in povedal resnico vsem, katerim se že sanja, da bo skoraj njim oddana komanda črez naš lep tržič. A ostalo bo vse to pri sanjah. Pa zanimivo je le, kako marljivo delajo naši nasprotniki; župnik, Brezočnik et komp. Poslušaj kaj mi je naš Jaka pravil. „Kje pa si bil danes?“ sem ga vprašal, ko je prišel domov. „A samo en kozareček tistega dobrega vina sem pil tamkaj pri Pernatovih, pa nekaj Vam le moram povedati, kar sem danes zopet videl. Tisti zelen učitelj Lešnik je bil zopet tam. Je še tisti vedno na Št. Lovrenški šoli“ me vpraša Jaka. „A ne, saj so ga postavili dol k njego-vim rojakom špeharjem na Ptujsko goro (Neustift). Zanimalo pa me je, kaj je naki zopet iskal tu in zato vprašam Jakeca, če tudi to ve. Jaka se zareži, in pravi: „Govorili so jako visoko slo-venščino, zato tudi vsega nisem razumel, če bi saj tako govorili, kakor naš birt in naši kmeti in pa spodaj tržani, bi še že razumel. Pravili so pa vedno o nekem rekursu in reklam — ali tako neko, pa tudi imena naših učiteljev in drugih gospodov s trga so se mnogo imenovala.“ Tako mi je pravil Jaka. Več nisem hotel vprašati, vedel sem dovolj. Torej prišel je ta „ze-leni“ gospodič zopet v naš trg delati razprtije. Novih rekurzov in reklamacij proti volitvam, ki se bodo vršile v kratkem času, delati. To je tisti gospodič, ki se je pred letom vozil tudi v Vuzenico agitirati proti naši marljivi, napredni stranki. Seveda, ko so mu njegova dela malo prenatanko očitali v časopisih, se je postavil na noge, popravljal članke listov s pomočjo § 19 tis-kovnega zakona. Pravil je takrat, da se sploh nik-dar ni udeleževal sej, v katerih bi se bilo govorilo o volitvah. Kričal je takrat, da je vse laž, kar pišejo listi danes vemo, koga smo imeli v našem mirnem trgu kot učitelja. Da gosp. Lešniku ni žal za črevlje, ki si jih raztrga pri tem slabem potu v Sv. Lovrenc, saj dobro ve, da so vsi njegovi rekurzi in vse njegove reklamacije, sploh vsa

njegovo delovanje zamanj. Tudi naši Štlovren-čani so se zdramili iz svojega zimskega spanja in si ne bodo pustili več nagajati od pobičev, kakor sta Brezočnik in njegov zvest tovariš Lešnik. Naši rojaki stoje še na trdnih nogah, rahli veterč jih še ne bo podrl, ampak napravil stanovitnejše in brezrižnejše proti svojim pr-vaškim nasprotnikom. To si naj zapišeta mokro-nosa mladeniča za ušesa. — Pa čuj, ljubi Šta-jerc, povedati ti še moram tudi nekaj o visoki „p r v a š k i“ inteligenci tega gospodiča Lešnika. Zvečer zgoraj omenjenega due pride ta učitelj na kolodvor v Sv. Lovrenc in zahteva tam v težko razumljivem slovenskem idiomu vozni list. Govoril je vrh tega pa še jako nerazložno tiho, da ga Ljubljčan, ki je stal zraven njega in dobro slovenski govori, ni razumel, bil je še namreč poln dobrega Pernatovega vina, težko se mu je valjal jezik po ustih in radi tega je bil najbrž tudi tako „narodno“ navdušen. Železniški urad-nik, ki je imel službo, ga seveda ni razumel, zato mu pa hoče Ljubljčan pomagati in reče uradniku, da hoče ta slovenski govoreči gospo-dič imeti vozni list v Pulj (Pola). Zdaj pa zakriči ves razburjen ta odlični vzgojitelj mladine po pritožni knjigi. Ker pa uradnik tudi tega ne razume, pokliče svojega tovariša. In glej! Cuda! V tem trenutku, ko se prikaže ta uradnik ob okencu, je bil sv. Duh razvetlil um Lešniku, kajti naenkrat je znal zdaj ta prvaški provokant govoriti nemški. Hotel je imeti vozni list v Ptuj. Seveda se je začulo sedaj jezno godrnjanje v bižini tega predrzneža. Ljubljčan, ki je že veliko potoval po slovenskih deželah, se je za-čudil, in rekel, da takšnih provokacij še ni do-življal, še bolj pa se je začudil, ko je zvedel, da je ta provocijant bil učitelj v našem nemškem trgu in vzgajal tam našo deco. Ta gospod je res „dika“ prvaške inteligence. Vam pa tam na Ptujski gori čestitamo k takšnemu vzgojitelju Vše mladine! Vzgaljal jih bode prav v prvaškem smislu in delal njih dobre provocijante ob kolodvorih in postajah z nemškimi uradniki. Česti-tamo k nedolžni ovčici — Mirku Lešniku!

ki drži kaj na zdravo ne-govanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in ohranzati, umiva se edino z

Dama

„Steckenpferd“ lilije nim mlečnim milom (znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co., Fischen z. I. Kos za 80 h se dobi v vseh apotekah, drožerijah in tr-govinah s parfumom itd.)

891

Novice.

Čudno sorodstvo. Iz ruske gubernije Vitebsk se poroča: 19 letni fant Dimitrij Kireni oženil je pred tremi leti 35 letno vdovo Ano Skabren, ki je imela še iz svojega prvega zakona 15 letno

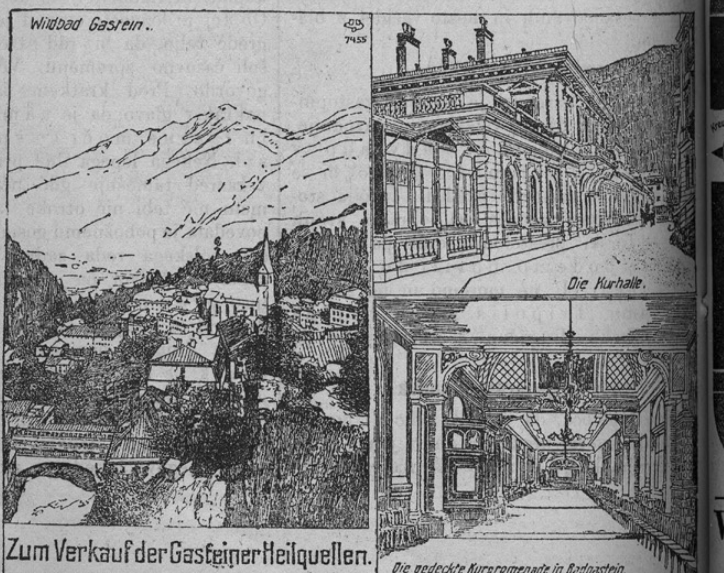
hčerko Katinko. Vkljub veliki starostni razliki živel je parček čisto srečno. Ali nakrat je čel 50 letni oče Kirenija za Katinko hčerko, ki je končno oženil. Torej je oženil lastnega sina! Iz tega zakona prišel je sin. Zato je pričelo starčku mešati, kër je hotel imeti vso to prečudno sorodstvo. Njegov sinček je brat njegovega tasta, on sam je bil star njegov lastnega sina, njegov prvi sin je njegov tast, njegova žena je bila obenem tasta pastorka njegovega starega očeta, njegova mati je bila njegova svakinja in obenem mati lastnega njenega sina, — ko je stari Kirenija to pretuhlat, pričelo se mu je mešati...

Iz Spodnje-Stajerskega.

Zapeljavanje mladine je v ptujskem kraju zdaj na dnevnem redu. Klerikalci hočejo mladine svoji nadvlado utrditi in svojo moč nost vsvarjati. Znana stvar je, da pričene svojo agitacijo že pri šolski mladini, in nedolžnost že skušajo omadeževati s politično gonjo. Mi smo v tem oziru že dovolj slabo pribili in črna ptujška inkvizicija ni črna besedice v odgovor. Ali klerikalci se lotijo odrasle mladine in jo skušajo za svoje cilje pridobiti. Tiste mestne „device“, ki saražo za črnimi talari v klerikalnih družinim sicer privoščimo; kajti pri njih je mladost in presneto vseeno je, ali obreže te ovenile „device“ od „plavega škapularja“ svojega bližnjega na cesti ali pa v klerikalnem društvu Klerikalne „amaconke“ te vrste telovadilo s svojimi dolgimi jeziki; sveta je njih naj obvari, da katera lastnega jezika snè... Sicer pa se nam edino to gabi, da peljujo klerikalci z najgršo zlorabo vere knez-fante in dekleta iz okolice v svoje namestne pravimo: roke proč od mladine! Kar se klet tiče, naj stariši premislijo, da po klerikalne družentice niso mnogo pridone ve nezakonskih mater in detomornik na v krajih, kjer so farška dekliska društva močnejša! Kaplani so tudi krvavi pod drugi fantje tudi, in vsaka noč ima svo moč... Pošten kmet ne pusti svoje hčerk noči v klerikalna društva in na klerikalne redbe zahajati! In pri fantih stoji stvar s tako! Klerikalci vedno kričijo čez „štajerski“ snops; ali mi zapeljujemo fante v štajersko rijo? Ali jih mi navajamo k ponočevanju in jančevanju? Saj bi mi tudi lahko ustanovili svoja društva in bi zbirali po oštarijah ali mi tega ne maramo! Mi ne maramo „karskih“ veselice, katerih konec so snops, klo in nož! In zato vračamo vso krivdo na gromnim številom pobojev, umorov, pretefov in piskem okraju na klerikalce! Kajti klerikalci peljujejo mladino, oni silijo mladini zganje nož v roke! To je resnica, ki nam jo sleherni pošteno misleči človek priznati... Pa vorili smo danes o tej stvari v splošnem. Ali treba, prišli bomo tudi z natančnimi podatki

Zdravilišče Gastein.

Zdravilne vode krasnega salzbürškega zdravilišča Gastein menjale so svojega lastnika. Doslej so bile namreč last cesarjeve družine. Zdaj pa so občini Bad Gastein prodane. Naša slika kaže to svet. znano kopelj. Na levi strani vidimo razgled na kopališče s prijazno občino samo. Na desni pa zgoraj veliko in krasno poslopje zdravilne dvorane (Kurballe), spodaj pa krito in vsled tega ob vsakem vremenu rabljivo sprehajališče (Kurpromenade).

Zum Verkauf der Gasteiner Heilquellen.

meni. Kajti pošten kmetič ne sme svojega sina v klerikalno društvo, kjer se dnevno in telesno — zastropi!

V okolici Celja so končale občinske volitve, da so bili v 1. razredu naši kandidati, in 3. pa klerikalno-liberalna godla izvoljeni. Poročamo prihodnjič!

Sejem v Ptuj. Letni in svinjski sejem dně 22. in 25. nov. Prignalo se je konjcev, 1010 kósov govede in 800 svinj, kópe pleme, večidel iz ptujске okolice. Cene kómerju z dobrim blagom zmerne, vsled tega vse prodano. — Mesni in špeharski sejem dně 24. nov. Špeharji so prišli v jako velikem številu. Tudi dovolj tujih kupcev je oddajalo se je le prima-blogo. — Cene: špeh (brez kože) K 1:62 do 1:66; mast K 1:80 do 1:90; šunka K 1:38 do 1:42; klobase K 1:20 do 1:30; hrbet (riba) K 2:— do 2:10; meso za klobase K 1:70 do 1:84. —

Sejem v Gaborju. Sejem dně 29. nov.; prihodnji sejem v Gaborju dně 5. dec. 1911. Sejem v Gaborju in špehom vsaki petek. Obilna udeležba bodočarua. Pojasnila daje mestni tržni komisariat. **Pobalinstvo.** Pred postajo v Šoštanju položeno neznani zlikovci veliko drevo čez prog. Človeka bi se lahko velika nesreča, ako bi slučajem pobilinstva pravčasno ne opazil. **Pekovski štrajk** vršil se je pri tvrdki Fürtner tjo tndnju. Končal je hitro s tem, da se je pobilinstvom neko poboljšanje plač dovolilo.

Umrl je v Konjicah gostilničar g. M. Poruštvih, etz. N. p. v. m.!

Požar — tri konji zgoreli. Pogorelo je Bukrecu gospodarsko poslopje v Mariboru. Gasilci napolnili preprečili, da se ogenj ni razširil. Hlapca kalnemberger, ki je v poslopju spal, so v zadnjem naj la komaj iz plamen rešili. Trije konji pa so a Špelali, ravno tako mnogo krme in orodja. Ika ne je za več tisoč kron. Govori se, da je da za to nalašč zažgal.

Poneveril je hlapec Franc Senekovič v Maene. Imu gospodaruju Stiperju 170 K in jo je z se de urjem neznano kam popihal.

Cestni rop. Posestnika Jožeta Tramšek pri a; naj tcu napadel je na poti proti domu neznatjedmo bajonetom in ga izropal. Drugi dan so va najurja v osebi fanta Janeza Plementaća dobili, d kožari je bajonet svoj čas pri vojaki ukradel. I svojjarja so oddali sodnji.

Neumna igra. Na Gabrskem pri Trbovljah ne prijal je fant Franc Bricelj hlapcu Ferdinandu ar istomšek pištolo. Ko sta jo ogledovala, se je ercijančila; kroglja je zadela Turnšeka v stegno šnopsa je težko ranila. Briceljna so sodnji na in pili.

Draga zabava. Posestnik Štefan Guzej iz Griž fanteival je v Žalca. V pijanosti je zgubil denar-o „duo“, v kateri je imel 250 K. Drugi dan je si kletev denarnico nazaj dobil, ali v nje je bilo le l groz-50 K. Ostali denar je ukradla dekla Marija v ptujemnik. Ko so jo zaprli, rekla je, da je izro-alcji za ukradeni denar hlapcu Jožefu Černeck, ki nje iz Žalca pobegnil.

Pazite na deco! Šolarka Jožefa Auer v . . . Goja se je obešala zadaj na voz. Pri temu je a. Akela in si zlomila nogo.

Pozor na sleparske agente! V gospej M. lotti v Ptuj je prišel agent Franc Nausa in ji prodal 2 vreči krmilnega apna. Denar je vzel takoj, apno pa ni prišlo. Šele pozneje je gospa izvedela, da je Nausa slepar.

Smrtonosna igra. V Trbovljah sta se igrala 6 letna Johana Rems in 5 letni Leopold Založen z vozičkom. Pri temu je bila Rems tako hudo v zid vržena, da je drugi dan na pridobljenih ranah umrla.

Požar. Na dan Katarinovega sejma pričelo je gospodarsko poslopje posestnika Klasinca na Bregu pri Ptuj goroti. Ptujski gasilci so bili takoj na lici mesta in so z dvema pumpama preprečili, da bi se ogenj na sosedno hišo in druga poslopja razširil. Prav pridno so pomagali tudi orožniki in sosed. Ni doslej znano, kako je ogenj nastal. Nesrečni lastnik je komaj poslopje na novo zgradil in ima okoli 2000 K škode.

Iz strehe padel je pri delu v Gaborju pri Celju zidar Matija Zupanc. Ranil se je tako težko na križu, da je drugi dan v bolnišnici umrl, brez da bi zopet do zavesti prišel.

Smrtna nesreča. Pri nakladanju drevces pri Slov. Gradcu prišel je delavec Karl Smrečnik med dva debela; zmučkal ga je tako hudo, da je bil takoj mrtev. Nesrečnež zapušča vdovo in dva nepreskrbljena otroka.

V prepetu so fantje iz Vojtine pri Slov. Bistrici Antonu Šigartu tako glavo razbili, da je smrtono varno ranjen. Njegov brat Franc in njegova mati sta tudi hudo ranjena. Kot storilca so zaprli brata Smogavec.

Pod vlak prišel je v Vuzenici konduktor Franc Schauzer; bil je takoj mrtev. Nesrečnež zapušča štiri nepreskrbljeni otrok, katerim je šele pred par meseci tudi mati umrla.

Pogorel je mlin lastnika Stermšek na Bregu pri Konjicah z vsem pohištvom. Ogenj je nastal vsled slabega dimnika. Škoda je z zavarovanjem krita.

Financerje napadel je v Zdoleh pri Brežicah posestnik Krošelj. Imel se bode zaradi tega pred sodnijo zagovarjati.

Na cesti poridila je te dni v Ptuj neka kmetica. Odpeljali so jo z vozom domu.

Miš v smetani. Na sejmu v Ptuj prodajala je neka kmetica smetano, v kateri se je nahajala tudi cela mrtva — miš. Nečista ženska se bode imela pred sodnijo zagovarjati. Mi gotovo zagovarjamo pravice kmetov. Ali to se mora tudi zahtevati, da na sejmu prinešeno blago v vsakem oziru odgovarja zahtevam čistosti in zdravilnim predpisom.

Otroci zažgali. Otroka Janez Vodušek in Janez Gobec v rogaškem okraju kupila sta si iz šole gredě užigalice; potem sta baje iz rado-vednosti, ker bi rada videla hišo goroti, zažgala

Dva čedna brata. V Vuzenici so zaprli brata Jakoba in Jožefa Lesjak, ki sta skupaj krađla. Našli so pri njih celo zalogo ukradenega blaga. Jakob je imel tudi že 1800 K v hranilnici.

Pri posestniku Pirsu, kateremu je hiša z vinsko prešo pogorela:

Pazite na deco! 10 letni posestnikov sin Aloiz Golob v Grahosi pri Laškem se je igral s patrono; le-ta se je sprožila in ranila dečka težko.

Iz Koroškega.

??? Na Koroškem imamo jako veliko somišljenikov, ki tako „iz stare navade“ še vedno kupujejo razne koledarje, kateri so jim vednoma nasprotni ali pa jim vsaj v nobenem oziru ne koristijo. Treba je, da se tudi naši koroški somišljeniki polagoma navadijo na pametno in napredno čitivo. Vsled tega priporočamo še enkrat najtopleje, da naj vsak prijatelj kupi naš priznано najboljši in najcenejši „Štajerčevi kmetijski koledar“, ki obsega na 144 straneh izredno mnogo lepega, koristnega in zabavnega berila. Tudi ima jako veliko krasnih slik, popolni kalendarj, poštnine, seznamek vseh sejmov na Koroškem in Štajerskem itd. Vsakdo, kdor ta koledar kupi, je zadovoljen in nam ostane i zanaprej zvest. Cena koledarja pa znaša le 60 vin., s poštnino vred 70 vinarjev, kar je gotovo za tako lepo knjigo naravnost malenkostna svota. Kdor kupi 10 koledarjev, ki jih potem gotovo prav lahko med prijatelji razpeča, dobi enega zastoj. Prijatelji po lepi koroški deželi, posežite po našem koledarju!

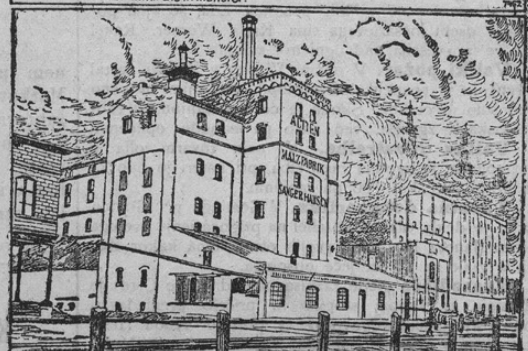
Kje je podpora? Mi gotovo ne pretiravamo, ako trdimo, da se letos kmetu posebno slabo godi. Na spodnjem Štajerskem ni bilo pomanjkanje krme tako veliko in tudi z vinom so si kmetovalci precej pomagali. Ali na Koroškem nastopa beda in revščina v polni meri in kmet je z vsakim dnevom bolj obupan. V takem resnem času potrebovalo bi ljudstvo resnih poslancev, ki so značaji, ki imajo vpliv in voljo, ljudstvu pomagati. Ali slovenski Korošci imajo za poslanca — orglarja Grafenauerja! Mož je doslej svojo zmožnost le v psovanju koroške dežele in v slepi pokorščini napram farovžem pokazal. Večidel sploh molči, — kadar pa že govori, je le neki „šprahor“ političnih farjev, ki hočejo na znani Weiss-Kaysrov način ljudstvo pod svoj jarem spraviti. . . Grafenauer, kje si? tako vpijejo danes tisočeri kmetje-volilci, ki so pri zadnjih volitvah v svoji zaslepljenosti tega možaka volili. Zdaj razumejo, da se je stara beseda uresničila: „Nur die allerdümmsten Kälber wählen sich die Metzger selber“. . . Ali jamranje tudi zdaj ne pomaga! Opozarjamo torej tako hudo prizadete kmete, naj stopijo v zvezo z našimi naprednimi kmetijskimi društvi in naj

Veliki požari.

Zopet se je zgodila cela vrsta večjih požarov, od katerih prinaša naša slika dva. Zgoraj vidimo starodavno krasno cerkev sv. Martina v mestu Münster. Ljudje, ki so zvonili, so v svoji lahkomiselnosti kadili in na ta način ogenj v cerkev zanesli. Požar je bil naravnost velikanski in iskre so zanesle plamena tudi na sosedna poslopja, od katerih so trije pogoreli. — Druga slika (spodaj) nam predočuje pogorelo fabriko malca v mesta Sangerhausen. Pri tem velikanskem požaru so tudi tri osebe svojo smrt našle. Skoraj vsi gasilci so bili težko ranjeni. Gasilna dela so trajala več dni, predno se je tleči ogenj popolnoma zadržilo.

Der Brand der Martinikirche in Münster.

Die Brandstätten in Münster und Sangerhausen.

Ali si se že na

„Štajerca“

naročil? Ako ne, stori to takoj!

Gotovo govejo juho

najboljšega okusa dajo

MAGGI JEVE kocke

à 5 h

Pazite natanko na ime MAGGI in varstveno znamko križeva zvezda. Druge kocke niso MAGGI-jeve.

391

zemite,

ako ste nahodni, hripavi ali zašljajmani in ako težko dihate, Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid«. Mi smo se sami peprčili pri prsnih bolečinah bolečinah, v vratu itd. o njegovem zdravilnem kašelji, odstranjajočem, osvežujočem vplivu. Poizkusni ducat 3 kron 60 vin. franco. Izdelovalec edino apoteker E. V. Feller v Stubici, Elsaplatz, št. 241 (Hrvatsko)

tam poprosijo, da ti s pomočjo nemških naprednih poslancev nastopijo. Kmetu se mora pomagati, kajti kmet je temelj državi! Pri prihodnjih volitvah pa naj prizadeti kmetje nikar ne pozabijo, da jih je Grafenauer v najhujši bedi zapustil in da jih klerikalci le takrat „ljubijo“, kadar potrebujejo njih glasove!

Volim! so tatovi pri trgovcu Hattenberger v Mežici ter pokradli za 80 K blaga in denarja.

Ukradli so baje neki igralci cirkuza krčmarju Niederdorfer v Ebersteinu 7 srebrnih žlic v vrednosti 56 K.

Kap zadela je v Tanzenburgu bivšega celovskega nadškofa dr. Kahna. Obrnilo mu se je k sreči kmalu na bolje.

Napredna zmaga. Pri volitvah v občini Winklern so zmagali naprednjaki v vseh treh razredih. Klerikalci so ostali v veliki manjšini. Čast zavednim volilem! Na Koroškem ne sme priti klerikalizem do krmila, naj si bode potem nemško ali slovensko pobarvani klerikalizem!

Iz kolesa padel je v Celovcu vrtnar Jos. Fradl tako nesrečno, da si je glavo razbil in obležal mrtev na tleh.

Ukradel je neznanec v celovški gostilni Kopeinig društveno nabiralnico, v kateri je bilo 14 K.

Otrok zgorel. V Riedingu prišel je 3 letni otrok zakonskih Sand k peči. Obleka se je vnela in otrok je na dobljenih opeklinah umrl.

Utonil je kmet Albin Schatz v Klieningu. Baje je v temi v vodo zašel.

Zaprl so v Beljaku nepoboljšljivega tata Franca Glančnik, ki je zopet celo vrsto tatvin in sleparij izvršil. — Istotako so v Celovcu zaprli mesarja Janeza Sibitz zaradi raznih lumparij.

Sleparka. V Beljaku najela je neka ženska stanovanje. Rekla je, da je kuharica pri nekem knezu. Ob priliki pa je pokradla vdovi mnogo zlatnine in denarja ter je potem neznan kam izginila.

Tatvine. Krčmarju R. Schoba v bližini Sv. Mohorja ukradel je brčkone domači tat iz blagajne večjo svoto denarja. — Zakonskim Zleppnig v Spodnji Goričici ukradeno je bilo 90 K denarja. Posestniku Glančniku istotam pa mnogo perutnine.

Smrtna nesreča. Pri podiranju dreves ponesrečil je pri Altersbergu Jožef Preinl. Drvo je padlo nanj in ga zadelo tako hudo, da je bil v par minutah mrtev. Nesrečnež zapuščal vdovo in 10 nepreskrbljenih otrok.

Kmalu začel je z lumparijami 10 letni učenec Anton Petrič v Beljaku. Smrkovec je že večkrat svojemu očetu ušel; zadnjič je nekega otroka napadel in mu s silo nekaj denarja vzela. Čez koleno z njim in bikovco v roko!

Pazite na deco! Mali deček Pij Jarc v Aichenbergu prišel je z roko v mašino za rezanje krme in pridobil hude poškodbe na roki.

Po svetu.

Vlak v vodo padel. Pri postaji Montreuil-Bellay (Francosko) podrl se je vsled povodnji železniški most ravno in hipu, ko je vozil čezenj osebni vlak. Vlak je padel v vodo. Utonilo je okoli 30 oseb, kakih 10 pa se je rešilo.

Podgane napadle so angleško mesto Cardiff. Na tisoče podgan je prišlo in požre vse, kar jim pride pod zobe. Ljudje se predznih živali ne morejo ubraniti.

Morska nesreča. Vsled viharja se je pri Rovignu v jadranskem morju potopil laški parnik »Romagna«. Utonilo je 60 oseb, medtem ko se jih je 10 rešilo.

Požigalec. V vasi Doberau na Češkem pogorelo je v kratkem času 7 velikih posestev. Zdj so vjeli požigalec v osebi mesarjevega sina Karla Werner. Rekel je, da je iz »veselja nad ognjem« zažigal.

Veliki požar. V občini Visoko v Bozniji nastal je ogenj, ki je vpepil 400 poslopij, med njimi tudi eno turško šolo in cerkev. Škode je čez en milijon, a tudi ena ženska je zgorela, več oseb pa je hudo opečenih.

Velika razstrelba. V neki tovarni olja v Liverpoolu se je zgodila razstrelba, pri kateri je bilo 21 oseb ubitih, več kot 100 pa ranjenih.

3 kratna detemorilka. V Gostingu pri Gradcu umorila je dekla Marija Pöschel na prigovarjenje svojega ljubimca Janeza Kos troje svojih otrok. Ona kakor Kos sta bila vsak na 10 let ječe obsojena.

Razsodišče glede razpisa nagrad firme Ceres je na Dunaju že skupaj stopilo in pričelo pregledavati mnogo tisoč došlih odgovorov. G. profesor Adolf Hess, c. k. ravnatelj in strokovni nadzornik obrtnih učilšč, bil je tako prijazen, da je prevzel predsedstvo. Poleg tega sedijo v razsodišču: gđc. Lotte Richter, pisateljica kuhalne knjige in predstojnica konc. kuhalne šole; Jean J. Powondra, predsednik zveze avstrijskih kuharjev;

Georg Räder, izvedenec za reklamo, Berlin; Jos. Kunze, disponent firme G. Schicht a. dr. Ustje; Kamilo Wenzel, vodja oddelka za propagando G. Schicht a. dr.

Nadvojvoda Ivan in štajersko kmetijstvo.

(Ob stoletnici Joaneja.)

Te dni se praznuje stoletnico onega pomembnega dne, 26. novembra 1811, ko je gen. adjutant nadvojvode, Freiherr von Pley, zbranim štajerskim stanovom slovesno predal že 16. julija 1811 podpisano darilno listino, s katero je visoki gospod nadvojvoda Ivan »svoje na večletnih znanstvenih potovanjih in v velikim denarnim stroški zbrane znanstvene, pred vsem pa naravoslovne zbirke predal štajerskim stanovom v določbo, naj se s tem ustanovljeni narodni muzej rabi za izobrazbo mladine, za razširitev znanja in podjetnosti Štajercev sploh in naj se tudi za bodoče rodove ohrani v dobrem stanju« — Za primeren sprejem tega »narodnega muzeja« se je določil gradič grofa Leslie v Rauberjevi ulici v Gradcu, ki so ga z velikim vrtom in prostranim parkom vred štajerski stanov kupili. Tam so ustanovili Joanej in popolno tehnično učilišče, ki se je otvorilo še v novembru 1811 in na katerem se je učilo m. dr. tudi kmetijstvo in gozdarstvo. Kot priprava na to tehnično učilišče se je ustanovila deželna višja realka s šestimi letniki. Tem potom podamo kratek pregled delovanja nadvojvode Ivana za pospeševanje štajerskega kmetijstva in logarstva.

Do leta 1801 vidimo mladega nadvojvodo Ivana na Tirolskem, kako se peča z utrdkami »te že od narave za utrjen tabor narajene gorate dežele v varstvenem sistemu Avstrije in Nemčije« in pri ureditvi narodne brambe.

»Na svojih vsakoletnih potovanjih po alpskih deželah je prišel večkrat tudi na Štajersko in je že takrat kazal živo zanimanje za vsa štajerska industrijska podjetja«. Leta 1802 je prišel v Neuberg, Mürzsteg in Freyn in se je potem čez Veitsch, Krieglach in Semmering vrnil na Dunaj.

»Dne 8. julija sledečega leta je prišel zopet v Marijino Celje, obiskal Weichselboden in šotarstvo Rotmoos, 10. julija železolinivno Gollrad, šel na Seeberg in tam prenočil na planši. Nato je šel na Hochschwab, preko Goldsteina in Goldalpe na Sonnchein in Andrat alpe na Leopoldsteinsko jezero, kamor je prispel 15. julija Isti dan je šel prvokrat na Erzberg, 16. skozi Vordenberg in se je potem skozi Murično dolino vrnil v rezidenco.« Na nekem vojaškem potovanju je nadvojvoda Ivan leta 1804 prvič obiskal Gradec. Vsled nesrečnega miru v Požunu, 26. decembra 1805, v katerem je Avstrija izgubila tudi Tirolsko, se je nadvojvoda Ivan, ker so mu sedaj bile retske alpe zaprte, obrnil na noriške, prepotoval je z enako ljubeznijo Srednje Avstrijsko in Solnograško in se je odslej večkrat pokazal v Gradcu.

Leta 1807 je nadvojvoda kupil graščino Tharnberg v dolni Ščwarzar nad Dunajskim Novim Mestom, ki jo je dal popolnoma popraviti in kjer je uredil veliko ovčarstvo. Pri svojih izletih na Štajersko, ki jih je delal obično po šegi tamošnjih kmetov, »je skušal že takrat po možnosti vplivati na povzdigo deželnega gospodarstva in blagostanja.« Tako je že leta 1808, meseca novembra dal umnemu in naprednemu kmetu v Großölku, Jerneju Gintru, devet glav rogate živine najboljše tirolske pasme v dar, da bi tako povzdignil tamošnjo živinorejo.

Leta 1811 je obiskal Rogaško Slatino, nato je šel na Speikogel in od tam v Gradec, da bi tam oživotvoril svoje dolgo pripravljeno, velikansko delo, narodni muzej, s katerim se je začel neprestani ugodni vpliv na pospeševanje štajerskega gospodarstva. — Od oktobra 1815 do aprila 1816 je potoval s svojim bratom Ludovikom po zapadni Evropi in je poleg mnogega znanja prinesel s seboj tudi celo vrsto kmetijskih spodbud in vzorcev kmetijskih strojev, ki so se v teku časa pri nas udomačili, kakor n. pr. škotska brana, angleški in ameriški stroji za setev in žetev. Štajerski posestnik je postal leta 1818, ko je kupil Brandhof na severnem pobočju Seeberga z lesenim poslopjem, ki ga je pozneje razširil in kjer je uvedel vzorno urejeno planinsko gospodarstvo. Ker je bila takrat letina večkrat slaba, je po ubožnejših gorskih krajih ustanovil podporni zavod, da je navadil ubožce na rabo in pridelovanje krompirja

Umor na Dunaju.

Že v zadnji številki smo poročali o groznem umoru na Dunaju. Domači učitelj dr. Matkovič družine sekcijnega šefa Holzknemcha zahteval je namreč hčerko Marijo za ženo. Ker se mu je to vsled njegove mladosti odreklo, ustrelil je hčerko, nadalje njena dva brata in še samega sebe. Naša slika kaže na levi strani umorjeno Marijo, na desni pa morilca.

„Štajerčev“

kmetski koledar 1912

je izšel.

Cena 60 vin., po pošti 70 vin.

in je na ta način to takrat še malo znano jed uspešil. Tudi se ne bomo zmotili, če domnevamo, da žalostne izkušnje, ki jih je doživel takrat, v njem ni misel, da se naj za povzdigo takrat na Štajerskem zanemarjenega gospodarstva osnuje za Štajersko kmetijska družba. Še v letu 1818 je sam naredil osnovo pravil in ga v 300 iztiskih razdelil med umne posestnike vseh slojev prebivalstva, naj izrečejo o njem svoje mnenje. Nato je pravila v končni obliki predložil 4. februarja 1819 cesarju v potrdilo.

Delokrog novoustanovljene družbe pa nikakor ni bil omejen samo na pospeševanje kmetijstva v običnem smislu, ampak se je raztezal na vse one vede in znanja, ki lahko služijo kmetijstvu. Najprej se je pod predstvom nadvojvode ustvarila centrala v Gradcu; sam nadvojvoda pa je potem potoval po raznih delih dežele osebno vodil ustanovitev podružnic (takrat se jih osonavalo 20); povsodi je osebno vodil volitve odborov teh podružnic in osebno sprejemal predloge in nasvete. S tem, da so bile podružnice posejane po celi deželi s svojim listom (»Verhandlungen und Aufsätze«) in družba dobivala vedno večji in širši vpliv. Kakor prej, tako in še bolj pogosto je potoval nadvojvoda po štajerskih planinah, odkar je imel v štajerskih planinah sam svoje posestvo. Oblečen je bil navadno v preprosto obleko štajerskih lovcev.

Ko so leta 1819 priredili osovski meščani in plemstvo njegove navzočnosti veselico, je spoznal na zabavi na Okroglim in Topliškim jezerom svojo poznejšo ženo, Ano, hčer cesarskega poštarja Plochla. Po mnogih ovirah se je z njo oženil leta 1823 na Brandhofu, potem je bil dobitelj cesarjevega brata, za to potrebo je dobil voljenje. Vkljub temu, da se je moral po tej zivnotni tegnitvi javnemu delovanju, je vendar še bil na vse strani delaven. Navadno je obiskal vsakoletne seje pri večjih podružnic in je povsodi pomagal z nasveti; to se posebno videlo pri podružnici v Brandhofu. Izmenično ruhalo z modificiranim lemežem je menda iznašel sam.

V ta čas gre tudi uvedba nove vrste ječmena, himalajskega, ki ga je dobil nadvojvoda od Sir Johna Sinclaira iz »Angleške in ga dal razdeliti med udeležene kmetijske družbe, s katerim pa se niso dosegli ugodni uspehi, ker se ni obnesel. Na nasvet nadvojvode so štajerski deželni stanovi kupili v letu 1822 posestvo z več hektarji vrta in polja blizu Gradca in so ga dali na razpolago kmetijski družbi, da je tam uredila poskusno in vzorno kmetje; nadvojvoda sam je kmalu na to podaril kmetiji razne sadike in semena in voščene modele raznih sadnih vrst. Vsi ti modeli se nahajajo še danes v kmetijski zbirci c. k. tehniške visoke šole. Skrbel je nadvojvoda za to, da so stanovi postavili primerno poslopje leta 1834), kjer so se razmnoževale in preskušale vse tiste znane vrste trt in sadja, kjer so se pridelovale vse vrste krmilne in trgovske rastline in se njih seme potem na zborovanjih razdeljevalo med člane kmetijske družbe.

Najprej je na svojem Brandhofu ustvaril vzorno živinorejo, nato pa je svojo pozornost posvetil tudi spodnještajerskim vinogradom. Splošno spoznavanje posestniku Tomažu Foreggerju v Lembachu je naročil, naj mu kupi primerno kmetsko posestvo, ki bi s svojo visoko in neugodno lego bilo primerno za to, da bi lahko na njem drugim posestnikom pokazal v dejstvu, da se dado vkljub naravnim oviram s pridnostjo in znanjem doseči tako ugodni uspehi, da so lahko vsakomur za zgled. Vsled tega je Foregger kupil leta 1822 visoko na severozapadnem pobočju Pohorja ležeče gospodarstvo, ki je ležalo v Pekrah v lembški občini in tukaj je nadvojvoda postal vinogradnik; vsled rednega sajenja porenjskih trt, primernega gnojenja in rezanja, zorenja in izbiranja in skrbnega kletarjenja je prideloval vino, kakor ga štajerska dežela dotlej še ni imela, takim imenovani »Johannisberger«.

Leta 1823 je povzročil, da je podružnica v Brandhofu prva dajala nagrade pridnim, skrbnim in spretnim poslom, kar so potem druge podružnice začele podobno posnemati; sam je dajal dobro plemensko govedo in ovce za darila, da bi na ta način povzdignil živinorejo. Nadalje je povzročil, da so se leta 1824 zbrali rami vzorci domače in tujezemske volne koz in je dal potem na Dunaju v neki tvornici za šale delati z domačo volno poskuse, ki so dali že leta 1825 lepo, trdno in vendar prijetno prejo.

Ko se je leta 1829 slovesno praznovala desetletnica obstanka kmetijske družbe se je ustvarila nova, v družbi sami že štiri leta pripravljena vzajemna zavarovalnica

Pr. Marie von Holzknemch zur Wiener Familientragödie Dr. Rich. Matkovič